

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminica, Folia, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe un anu séu 40 doidiceri, or 8 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postale c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiecare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 73.

Brasiovu, 27/15 Septembre, 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHIA AUSTRIACA. TRANSILVANIA.

Manifestu imperatescu.

Catra popórele Mele!

A apara pusetiunea de potere a monarchiei printr'o pertractare comuna a problemelor celor mai inalte de statu si a vedé asecurata unitatea imperiului in considerarea varietatii partilor lui constitutive si a desvoltarii dreptului loru istoricu — acésta este ideea fundamentala, care 'si afia expresiunea in Diplom'a Mea din 20 Octobre 1860, si care Me va conduce pe Mine pe viitoriu spre binele credintiosiloru Mei supusi.

Dreptulu popóraloru de a conluora prin reprezentantii sei legali decisivu la legislatiune si la manipulatiunea financiaria, acésta garantia secura pentru ilaintarea intereselor imperiului, precum si a provinciiloru, e serbatoresce garantata si ne-revocabilu fipsata.

Form'a escercitarii acestui dreptu o a desemnatu legea fundamentala despre representatiunea imperiului publicata cu patent'a Mea din 26 Febr. 1861, si in articulu siese alu memoratei patente am prochiama Eu, cá constitutiune a imperiului Meu, in tregu complexulu legiloru fundamentale, alu celoru precese, alu celoru rechiamate éراسي la viatia, si alu celoru ce se emisera de nou.

Insufletirea formei acesteia, formarea armonica a edificiuului constitutiunei in tóte partile ei, remase Pa dispusetiunea liberei conluorari a tuturoru popóraloru Mele.

Numai cu oaldurósa recunoscintia 'Mi potu aduce aminte de intimpinetatea, cu care intr'unu si ru de ani o mare parte a imperiului, urmandu chiamarei Mele, isi tramise reprezentantii sei in Capital'a imperiului, spre a deslega in tere-nulu dreptului, alu economiei de statu si economiei poporale, probleme fórté importante.

Totusi intentiunea Mea remase ne implinita, pe care Eu o past'esu nestranutabilu, spre a dá intereseloru intregului statu secura garantia intr'o formare de dreptu constitutionalu, care isi afla poterea si insemnatea in liber'a impartasire a tuturoru popóreloru.

O mare parte a imperiului, ori catu de oaldu si patrioticu batu animele si acolo, se tienú duraveru retrasa dela comun'a lucrare legislativa, fienduca cautá a-si intemeia cugetarile s'ale de dreptu prin o diversitate a determinatiuniloru legiloru aceloru fundamentale, care in totalitatea S'a tocma formésa constitutiunea imperiului.

Obligatiunea Mea de regentu me opresce de a me re-trage mai indelungatu dela considerarea unui faptu, care impedecea realisarea intentiunii Mele, celei aplecate spre desvoltarea unei vietie libere de constitutiune si care amenintia dreptulu tuturoru popóreloru in fundamentulu seu; pentrucu si pentru tierile, care nu se tienu de corón'a unguresca, indreptatirea comuna legislativa 'si afla radacin'a s'a numai in acelu terenu, care in art. VI alu patentei din 26 Februaru 1861 se desemnéa cá constitutiune a imperiului.

Pana candu lipsesce conditiunea fundamentala a unui complexu de legi fundamentale plinu de viatia, armonia chiaru cunoscovera a partiloru s'ale constitutive, nu s'a faoutu fapta neci opulu celu mare si fara indoiéla apromitiatoriu de beneaventare alu unei formari de dreptu constitutionalu duratoriu alu imperiului.

Deci spre a poté implini cuventulu Meu imperatescu, a nu sacrificá esenti'a pentru forma, am decretatu a intra mai antaiu pe calea intielegerii cu reprezentantii legali ai popóreloru Mele in partile orientale ale imperiului si a propune dietei unguresci precum si celei croatice diplom'a din 20 Octobre 1860 si legea fundamentala despre representatiunea imperiului, publicata cu patent'a din 26 Februaru 1861, spre primire.

De vreme ce inse e tocma preste potiutia, cá una si aceeași determinatiune se se faca obiectu de pertractare in una

parte a imperiului, pre candu totu aceea intr'acel'asi tempu s'aru tractá in alte parti cá o lege imperiala de comunu obligatória, Me affu constrinsu a sistá activitatea legii despre reprezentantia imperiului, cu acea espresa dechiaratiune, ca Mi reservesu, cá rezultatele pertractariloru reprezentantiloru din regatele acelea orientali, déca ele voru cuprinde in sine o modificatiune a pomeniteloru legi, care se se póta uni cu unitari'a sustare si cu pusetiunea de potere a imperiului, se le propunu reprezentantiloru legali ai celorlalte regate si provincie spre a-le ascultá si pretiui sentintia loru cea in-tocma de importanta.

Eu nu potu se nu deplangu impregiurarea, cumca pasulu acestu neaparatu aduce cu sine si o intrecurmare in activitatea constitutionalu a consiliului imp. ang., inse necsulu organicu si egal'a valóre a tuturoru determinatiuniloru fundamentale ale legii pentru intrég'a activitate a consiliului imperialu face ne-possibila despartirea si sustinerea in parte a activitatii legii.

Pana candu reprezentantia imperiului nu e adunata, problem'a regimului Meu va fi a pune la cale tóte mesurile neamanavere si intre acestea cu deosebire acelea, cari sunt dictate de interesele financiaria si de interesele economiei nationale ale imperiului.

Libera e calea, care cu respectarea dreptului legitimu duce la intielegere, déca, dupa cum si asteptu Eu cu deplina incredintiare, unu simtiu saorificatoriu, impacabilu, déca patrundiatatea matura conduce cumpanirea credintioselor Mele popóre, catra care e indreptatu cu deplina confidentia acestu cuventu imperatescu.

Vien'a 20 Sept. 1865.

Franciscu Iosifu m. p.

Patent'a imperatésca.

Noi Franciscu Iosifu I. din gratia lui Ddiu imperatoru alu Austriei etc. etc. etc. faemu cunoscutu si spre sciintia:

Considerandu neaparata necesitate de a intra pe calea intielegerii cu reprezentantii legali ai tieriloru corónai unguresci spre a castigá basea duratória pentru o formare constitutionalu de dreptu a imperiului, si spre scopulu acest'a a propune dieteiloru respective diplom'a din 20 Oct. 1860 si legea despre reprezentantia imperiului, publicata cu patent'a din 26 Febr. 1861 spre primire;

In mai departea consideratiune, cumca o tractare contemporana a acestoru documente prin acést'a se eschide cá lege imperiala comunu obligatória, ordonamu Noi dupa ascultarea consiliului Nostru ministerialu, precum urmésa:

I. Activitatea legii fundamentale despre reprezentantia imperiului se sistésa (opresce) cu rezervarea de a propune rezultatele pertractariloru dietei unguresci si croatice, déca voru cuprinde in sine o modificatiune a pomeniteloru legi, care se se póta uni cu unitari'a sustare si cu pusetiunea de potere a imperiului, inainte de deciderea Nóstra, reprezentantiloru legali ai celorlalte regate si provincie spre a le ascultá si apretiui egalu important'a loru sentintia.

II. Pana candu reprezentantia imperiului nu se va aduná, regimulu Nostru are a luá mesurile cele neamanabile si intre acestea cu deosebire acelea, pe care le ceru interesele financiaria si de economia nationala ale imperiului.

Datu in Capital'a si resiedintia Nóstra Vien'a in 20 Septembre in anulu una mie optu sute siesedieci si cinci, alu regimului Nostru alu sieptesprediecelea.

Franciscu Iosifu m. p.

Belcredi m. p., Mensdorff m. p., Eszterházy m. pr., Frank m. p. de Mailáth m. p., Larisch m. p., Komers m. p., Mazuranic m. p., Haller m. p.

La préinalt'a ordonare
Bernhard cav. de Meyer m. p.

Rescriptulu pentru convocarea dietei Ungariei inoa a esitu in 17 Sept. si pe 10 Dec. cu legea de alegere din 1861 se conchiama diet'a la Pest'a. Comisiunile de alegere dela 1861 voru conduce alegerile. In rescriptulu oatra jurisdictioni si arata Mai. S'a dorinti'a de a intari prin serbatorésca in coronare totu mai tare legatur'a iubirei parintesci, mai apromitendu, ca va deschide in persóna diet'a in Pest'a.

Uniunea Transilvaniei cu Ungari'a.

II. Uniunea in 1848 pana la diete.

Spre a ilustra statulu cestiunii catu se póte mai bine, trebue se mai purcedemu inca totu numai provocandune la faptele istorice, care au pregatitu pentru anulu intregu 1848 spiritele in Transilvani'a asié, in catu uniunea se se prochiame intooma precum s'a prochiama, eara apoi aceeași anume la natiunea romanésca din acésta tíera se produca intooma efeptele pe care lea produsu. Legea cea egoistica adusa in favórea limbei magiare in an. 1847, ticalosulu, egoistulu nesocotitulu, nefastulu urbariu statoritu in acelasu anu asié, in catu in puterea lui era se se ia dela tierani o multime mare de pamenturi curatu colonicale vechi si se se dea boieriloru, traganarea cu anii a unoru resolutiuni favorátore astepate la repetitele petitiuni nationale substernute de catra cei doi episcopi romanesoi*), degradarea acestora la stare de solgabirai si haiduci (Varga Katalin prinsa la Bucium langa Abrudu, etc.), maltratarea tieraniloru prin o parte a boieriloru (ce e dreptu nu prin toti) si prin deregatorii fiscalitatiloru, profund'a despretiure a intielegintiei romanesoi si tienerea natiunii totu in vechile lantiuri feudale, — tóte acestea cause impreunate lucrátore la unu locu adusesera in Ardélu lucrulu asié departe, in catu pe la finea anului 1847 multi compatrioti mai de parte vedietori se temea cu totu dreptulu, ca primaver'a anului urmatoru, in carea era se se puna urbariulu in lucrare, va veni insocita de o noua horaiada jobagésca, inse astadata romano-magiara. Numai diet'a Transilvaniei nu avea ochi nici urechi pentru asemenea pericole.

In acésta dispusetiune a spiriteloru cadu preste noi resolutiunile din Paris, Miunich, Vien'a, Pest'a, Berlinu etc. etc. La Pest'a in 15 Martiu se prochiama cele 12 puncte ale programei revolutionarie; alu 12-lea coprindea unirea Transilvaniei cu Ungari'a. Preste pucinu diet'a fu constrinsa a se muta dela Pressburg in sinulu resolutiunii la Pest'a.

Joi in 23 Martiu 1848 se tienù si in Clusiu o adunare la casele comitetului Paulu Bethlen, din care esi o prochiama-tiune, alu carui punctulu 1 cerea uniunea, ear' alu 2-lea redeschiderea dietei. Subscrisu br. Ludv. Josika capulu partitei conservative, com. Io. Bethlen alu celei liberale. In 21 precese o demustratiune a studentiloru. In 26 urmà alta turburare. Intr'aceea br. Nic. Weselényi dechiara in Erdélyi Hiradó, ca singur'a mantuintia a natiunii magiare sta in unu ne, pe care o si pretinde cu orice pretiu. In 3 Apr. adunara marcala la Clusiu, obieptulu turburósei adunari: dieta, unione cu orice pretiu, stergerea iobagiei (care inse pana atunci in Ungari'a si pe airea se si stersese). Cu acestea puncte mersera deputati alesi la gubernatorulu com. Iosifu Teleki, pe carii inse acela ii infruntà aspru. Acum Berzen-zei, Ge. Apor, I. Haller, I. Pálffy, I. Keller, Szombatfalvi sculara pe secui, dusera din ei 30 deputati la Clusiu cá se céra unionea, promitendule ca apoi voru avé sarea mai eftina si ca granitarii voru scapa de arme etc.**). Se sparsera ferestrii, se ameruntià cu mórte famili'a Josika, se luara la góna romanii si anume unu advocatu si trei cancelisti se cautá spre a fi aruncati la temnitia***). Acestea se intemplara in 8 si 9 Aprile. Din acelea dile uniunea deveni parol'a dilei in tóte comitatele. Se destépta inse intre nobilimea magiara carea nicidecum nu voiá se pérda robotele o reactiune tare asupra uniunii. Din acelu momentu unionistii spre a nu remané de rusine si bajocura trebuea se recurga la o suma de mesure teroristice, eara acésta se si intemplá cu prisosintia. Temnitiele se implea mersu, ear' furci noua se redicá de alungulu drumuriloru din statiune in statiune, pentruca cu libertatea, egalitatea si fratietatea in gura legea martiala inca se prochiama, ear' aceea apasá — inadinsu — mai virtosu asupra romaniloru. Dintre romanii literati celu

*) In anii 1834, 1837, 1842 date si la diete si la imperatulu.

***) Vedi Gazet'a Nr. 28 f. 116.

****) Vedi Erdélyi Hiradó in oativa Nrii.

dinteiu au caditu nejudecatu in prinsóre tinerulu advocatu Micasiu.

Pre la 10 Maiu sosi in Clusiu prean. rescriptu imp. de dato 5 Maiu coprindietoru de 7 propusetiuni regesoi pentru diet'a ce era se se deschida. Propusetiunile era: 1) alegerea de Cancelariu alu curtii, pentruca br. Sam. Josika bajocouritu si huiduitu de unionisti si de revolutionari isi dedese dimisiunea in 4 Aprile; 2) alegere de presiedinte la tabl'a regésca; 3) „In privinti'a unirii Transilvaniei cu Ungari'a, care este atinsa in repretatiunea dietei din 3 Noembre 1847 se se faca o desbaterematora, amesuratu insemnatatii acestui obieptu, cu privire la legile fundamentale care esista, cum si la legalele referentie ale celoru trei natiuni“; 4) Despre incetarea referintieloru urbariale; 5) Portarea de comunu a sarcineloru comune; 6) „Se se ia la desbateres si aceea, cá in privinti'a starii Romaniloru carii locuescu o parte mare din acelu mare Principatu alu Nostru, se se ingrijésca prin o noua lege privitóre atatu la drepturile loru de cetatiieni, catu si la cele relegionarie;“ 7) Despre libertatea tipariului*).

Unionistii se facura focu si flacari la audirea acestoru siepte propusetiuni. Ei adica astepatá numai unia. Deci se scóla Ioane Pálffy si dechiara in Erdélyi Hiradó din 10 Maiu serbatoresce, ca magiarii sunt prea determinati a delatura orice alta propusetiune regésca si a prochiama in data in prim'a siedintia dietala fara nici o desbateres Uniunea cu Ungari'a fara nici o conditiune; eara in contra celoru carii s'aru inceroa a face opusetiune, pe carii elu ii inféra cu nume de bujtogató, oricati se fia la numeru, stau gat'a un'a suta mii seoui armati.

La acestea amerintiari nebunesci ale lui Pálffy et Comp. Gazet'a respunse in Nr. 38 numai cu urmatorulu apostrofu: Va se dica uniunea cu Ungari'a va remané insorisa in istori'a ce o vomulasa filoru si nepotiloru nostrii, o fapta a silei, a terorismulu, a tiraniei!“

Trebue se o marturisimu si se o spunemu curatu posteritati, ca pana la sosirea propusetiuniloru regesoi multi romani de intielegintia era aplecati a priimi uniunea cu Ungari'a. Din dilele inse de candu romanii vediura ca acea unione este fortiata prin iutiéla necrutiatóre, prin lege martiala, prin temnitia si amerintiari barbare si selbatice cu bratie armate secuesoi, numerulu adeptiloru uniunii incepù a scadá pe fiacare óra nu numai, oi romanii venindu la prepusuri tórte grele asupra prefaceriloru cate se pregata, se vediura constrinsi a lua si din partea loru mesuri aparatóre. Loru adica fortiarea uniunii le cadea cu atatu mai amaru, cu catu vedea, ca de sórtea natiunii romanesoi afara de rege nimeni nu voiesce a se ingriji; prin urmare ei se determinara a ingriji ei insii de esistinti'a si de viitorulu loru si inca intr'unu modu impunetoru. Romaniloru in acelea momente de o crisa suprema le fusese usioru a se invoi intre sinesi catra unu scopu órecare, pentruca unionistii le pregatisera calea prin brutalitatile loru minunatu de bine. Foile teroristiloru au mintitu si flecaritu pe atunci si dupa aceea o multime de secaturi, cá si cum asié numit'a Camarila din Vien'a ar fi impartitu bani intre romani, pentrucá acestia se se opuna la unione. Nebuna Camarila ar fi mai fostu un'a cá aceea, carea s'ar fi apucatu a prada bani intre romani, pre candu partit'a unionista insocita cu cea revolutionaria facuse spre iritarea si chiaru imboldirea pofteloru de resbunare mai multu decatu ar fi fostu cineva in stare de a face cu impartire de diece milióne fiorini. „Oi sunt romanii, strigá pe atunci diariulu revolutionistu „Ellenör“ din Clusiu, pe care le poti mana dindreptu ori incatreu vei vrea.“ Dv. sciti ca despretiulu irita mai multu decatu ur'a; acést'a te supara, dispretiulu te infuria. Ei, dara lucrulu in acésta privintia stá cu totulu altmintrea. Comandantele generalu br. Ant. Puchner tramisese inoa in Aprile pe secretariulu de atunci dn. Florianu Glanz la Vien'a si Insbruck spre a lua prin elu informatiune acurata in cestiunea uniunii. Respunsulu categoricu adusu de Glanz la Sibiu fu: „Spune baronulu Puchner cá se nu impedece unionea, pentruca palatinulu mia disu, cumca elu sta bunu pentru credinti'a si lealitatea magiariloru, intemplese apoi in Germani'a ori si ce. De altumintrea dta trecendu pe la Bud'a iti vei lua informatiune si mai pre largu dela insusi archiducele Stefanu etc. etc.“ Spunu ca br. Puchner in inim'a sa fusese antiunionistu, ci elu cá bunu ostasiu si supusu credintiosu ascultá de porunc'a luata, incatu din acea di cochetá cu unio-

*) Vedi Gazet'a Nr. 37 si Fói'a Nr. 19, cum si Organulu luminarii din Blasiu si ori care alta foia publica transilvana de atunci.

nistii ai pune se impusce pe romani (Maiu si Iuniu la Mihaltiu, etc.)

Din acestea dn. Lad. Kövári cá istoricu bunu siar fi potutu esplicá prea bine siovaitur'a (habozás) baronului Puchner despre care se vorbesce in foiletonulu din „Korunk“ Nr. 109 din a. c.

Inse unicnistii cunoscú tóte acestea multu mai bine decatu noi. Destulu ca romanii pe atunci vediendu ca sunt tractati cá nescce vite necuventatóre, improvisare mai antaiu in duminec'a Tomei la Blasiu o adunare nationala cá de patru mii suflete, eara apoi midilocira dela gubernu prin episcopulu gr. cat. Ioane Lemeni concessiunea pentru o alta adunare nationala, in carea se fia representata intrég'a natiune romanésca de 1 milionu 350 mii suflete locuitoare in Transilvani'a. Diu'a adunarii se defipse pe 15/3 Maiu si loculu ei totu in Blasiu. Comisari guberniali in persónele consilierului Ludv. Szabó si oomitelui supremu (főispány) bar. Nio. Bánffy deschisera acea adunare compusa cá din patru dieci mii suflete; eara presiedintii ei fusera episcopii Ioane Lemeni si Andreiu Siaguna. Lamur'a clerului romanescu de ambele confesiuni, canonici, protopopi, parochi, dintre carii multi ascultasera cate doua facultati, mai toti ampioiatii de nationalitate romana, advocati, tineri cancelisti negutiatori dela Sibiu si mai virtosu dela Brasiovu, cum si alti mai multi onoratori in numeru totalu preste un'a mii venisera la acea adunare impreuna cu miile de poporu tieranu. Ostasimea concentrata la Blasiu si in satele de prin pregiuru in numeru de 740 insi, pedestrime, oalarime si ceva artileria (doua tunuri) spre a manutiené liniscea, pusa sub comand'a generalului maioru Schurter fusese acolo numai spre a face parada, pentrucá liniscea se sustienú de catra insasi adunarea in modu esemplariu si precum nu ar fi creditu mai nimeni*). Intr'aceea nu este aici loculu a descrie adunarea nationala tienuta la Blasiu in 15/3 16/4 17/5 Maiu 1848, o au descriu pe aceea comisarii regesci, generalulu Schurter in raporturile lor oficiale, cum si mai multe foi publice (vedi si Gazet'a Nr. 39 et 40); eara cá autenticata insusi din partea adunarii se póte citi in protocolulu autenticatu in faci'a ei si apoi tiparitu in vreo doua mii esemplare (8° 16 pagine)**). Scopulu nostru aici este cu totulu altulu: a cunósce curatu, care a fostu vointi'a natiunii romanesci transilvane in a. 1848 privitóre la uniunea Transilvaniei cu Ungari'a.

Mai nsainte de a scóte aici documentele recerute spre susu atinsulu scopu trebue se premitu earasi in interesulu adeverului, ca de si cestiunea uniunii la Blasiu in siedintia publica nu s'a desbatutu in modu meritoriu, inse cu atatu mai ferbinte a fostu aceea scarmanata sambata si duminca in conferintie particularie, ear' ocaziune la dispute a datu diferinti'a de opiniuni ce domnia intre maiortatea intielegintiei romanesci si intre vreo diece insi veniti mai alesu din partea Clusului, ear' unulu din Aiudu, care pe atunci era profesoru gimnasialu acólea in Blasiu. Acei cativa romani apará uniunea optima fide cá singura mantuitoare pentru romani; din contra altii tienea acea uniune de unu midilocu fórté problematicu alu mantuintiei; altii earasi mai multi o respingea neconditionatu; eara poporulu, ce dicea elu la tóte acelea dispute ale invetiatorilor? Elu dicea: „Auditi mai ómeni buni, ca voiescu se ne ia legea (relegiunea) si limb'a si se ne face ungrui!“ Cu tóte acestea multi era determinati a face cá uniunea se se puna la ordinea dilei. In siedinti'a I

*) In acelea trei dile s'au vediutu in Blasiu unu singuru omu beatu, acelasu inse nu a fostu romanu. Era o minune cum ascultá poporulu de comand'a tinerime, pe care o numia: „Cancelistii nostrii.“

***) Din acelea documente totu dn. Lad. Kövári siar poté corege prea bine erorile sale istorice in care a cadintu si cu privire la adunarea din Blasiu; eara in catu pentru mintiun'a cu stégulu muscalescu, ilu rogu si eu prietinesce, cá se nu o mai propage si dsa, ca prea este ridicula. Au nu scie dsa, ca Rusii n'au nicidecum si oa ei nu sufere nici o tricolóre? Fiindu noi pe deschiderea dietei la Clusiu de facia, br. Nic. Weselényi inoa ne atacase pentru acelu stégú, eara eu si Dn. P. Dunca ii esplicaramu lucrulu si ii demustraramu facia cu ddni frati Pogány, ca acelu stégú se improvisase in Sibiu prin unu omu carele nu avusese nici o cunoscintia din heraldic'a acestei tieri, prin urmare ca in loou de colóre galbina luase alba, ear cealalte doua coloru era curatu ale Transilvaniei. Pre catu sciu eu, acelu stégú pana in diu'a de astadi e pastratu cá de suvenire istorica in Sibiu si se póte vedé. Atata e totu.

asié ceva nu s'a potutu; in a doua inse era p'aci se se ia nainte uniunea, precandu eata ce se intempla. Episcopulu Ioane Lemeni trecendu dela resiedinti'a sa p'intre poporu si ajungundu la loculu seu de presiedinte impartasi adunarii o descoperire a sa facuta p'intre poporu, care se si luá indata in fruntea protocolulu acelei siedintie si care suna asié:

„Sub presidiulu ordinariu. Domnulu episcopu de Lemeni ocupandu scaunulu marturisi, cumca trecendu p'intre poporu audi pe poporu strigandu cu o gura, ca nu voiesce uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, si prin urmare a enunciatu, ca de unire astadi nu póte fi vorb'a. Dupa acésta s'a facutu reflexiune din partea mai multoru membrii ai adunarii, cá intrebarea despre Uniune se se dea la o parte, pana ce romanii nu voru avea deputati in dieta, ca numai acolo se póte desbate dupa dreptu si se póte hotari acésta intrebare.“

Eata asié s'a urditu si s'a nasoutu punctulu 16-lea cuprinsu in protocolulu adunarii nationale din Blasiu si carele suna: 16). „Natiunea romana cere, cá conlocuitoarele natiuni nici decum se nu ia la desbatere caus'a uniunii cu Ungari'a pana candu natiunea romana nu va fi natiune constituta si organizata cu votu deliberativu si decisivu in camer'a legislativa; ear' din contra déca diet'a Transilvaniei ar voi totusi a se lasa la pertractarea aceleiasi uniuni de noi fara noi, atunci natiunea romana protestésca cu solenitate.“

Cu ocaziunea tiparirii si impartirii protocolulu adunarii comitetulu cu privire la uniune adauge in comitiv'a sa din parte. si:

„Se nu se abata Romanii dela hotarirea loru din Blasiu nici decatu. De va face diet'a Unirea cu Tiér'a ungrésca, atunci acea tocméla pe natiunea romana nu o indatorésca, ca nu si au datu invoirea la aceea, ba tocmá din contra s'au dechiaratu, precum se vede din inceputulu siedintiei II si punctu 16.“

Comitetulu carele a subscrisu acestea nu a fostu nici decum acelu citatu de dn. Kövári, ca acelu fusese celu compusu numai din 6 insi in Octobre de br. Puchner, ci a fostu celu alesu de adunarea din Maiu, pentrucá se fia permanentu si era compusu din 25 membrii, eara presiedinte episcopulu Andreiu Siaguna si vicepresiedinte Sim. Barnutiú. (Vedi numele membriloru in protocolu la siedinti'a II.)

Póte fi ca conclusele dela Blasiu se nu indatóre pe altii, pe aceia inse carii au depusu pre ele juramentulu celu mare de atunci ii indatoara neaparatu. (Va urmá.)

Tergulu muresianu 17 Sept. Diet'a transilvana este pe 19 Nov. in Clusiu defipta, si cea din Sibiu desfiintata, — congressu nationalu pentru una cointielegere in privinti'a alegeriloru nu se va conchiamá; — este dara de lipsa: 1. ca toti aceia cari sunt indreptatiti a alege deputatu se proveghésca cá se se conscrie in list'a alegatoriloru. 2. ca toti indreptatitii se mérga cu documentele sale la loculu alegerii; 3. Acolo se se invoiesca toti in unulu séu doi individi — dupa cum va fi numerulu alegendoru deputati; pasii acesti-a sunt de lipsa pentru cá se póta romanii infrange oalumniile neamiciloru, cari au disu ca romanii la alegerile din 1863 au fostu amagiti cu promisiuni comunistice — si de aceea au alesu numai romani — si nu si magiari; — acum'a dara au lipsa romanii de a da dovedi ca sunt maturi pentru una viétia constitutiunala.

Cá deputati nu sunt de a se alege membrii guberniului si ai tablei reg., pe cum nici comitii si capitaniii supremi — fiindu acesti-a membrii ordinari in intielesulu legiloru anulu 1791.

Candidati potu fi pentru comitatulu Clusului Ananie Pop, Iacobu Mog'a, si Iosifu Hoszu, pentru comitatulu Turdei Dr. Ratiu, Vasiliu Mog'a, si Elie Vlassa, pentru Doboca Bohetielu Mihailu, Barbolovics, si Pop Alessa, pentru Solnocu interióre Manu Gavrilu, Biltiu, si Iosifu Leményi; — in cealalte comitate veda preotii si inteligentii mireni, si silesca a se uni in 2 persóne distinsé, — si nu uite ca diet'a e in Clusiu. — De ne voru succede alegerile, amu sustienutu onorea alegeriloru din 1863 prin neamicii nostri atat'a calumniate.

Ce voru face alesii deputati in Clusiu, acum nu e vorba, — Dumnedieu care n'a lasatu a peri natiunea romana in tempii cei de proba, i va indreptá si acuma.

Rogatiunile loru prin preoti le va ascultá Dumnedieu.

Sunt rogare tóte gazetele romane a primi aceste sire in colonele sale. Din „Conc.“

D. M.

Candidarea acésto de deputati publicata prin Dnulu D. M. in „Concordia“ póte se fia prea bine venita intru atata, in catu acei romani transilvani, carii potu spera, ca pre temeiulu legii din 1791 voru lua si ei parte la alegeri, voru grabi a se determina mai curendu pentru un'a dintre cele doua alternative cu care se ocupa ei actu, adica: se aléga séu se nu aléga, se tramita deputati la dieta séu se nu tramita.

Noi din partene pentru casulu, candu romanii s'aru determina a lua parte la alegeri, inca avemu a ne adresa catra alegatori ou o rogare, a carei implinire noi o dorimu din adenculu sufletulu nostru, eara aceea este cá:

Romanii alegatori se'si dea voturile loru n u m a i la candidati de aceia, carii isi voru face cunoscuta marturisirea loru de oredintia politica si o voru publica pe aceea de timpuriu prin vreun'a din foile politice, eara mai multu se nu votese nimeni orbesce, precum votá candva alegatorii numiti Kortesek, fara cá se fia auditu pana atunci macar de numele candidatului. In casulu de facia, adica pentru diet'a din 19 Noembre formularea articolulu de credintia politica este pe atatu usióra, pre catu cestiunea in sinesi e importanta; candidatulu adica are a dechiara simplu in publicu:

Eu N. N. déca voiu fi alesu deputatu, voiu vota neconditionatu in contra uniunii Transilvaniei cu Ungari'a; eara votulu meu se va radima in urmatórele cu argumente etc. etc.

Séu: Eu N. N. déca voiu fi alesu deputatu, voiu vota neconditionatu pentru uniune intocma precum este aceea formulata in artic. I din 1848, eara votulu meu etc. etc.

Séu: Eu N. N. voiu vota pentru amanarea (diferirea) ori carei discussiuni séu revisiuni a uniunii Transilvaniei ou Ungari'a, pana atunci, pana candu nu se voru complana si impaca tóte diferentiele si divergintiele cele mari din sfer'a dreptulu publicu oate esista intre Coróna si intre poporulu Ungariei, cum si intre complecsulu tieriloru austriace numite de dincolo de Lait'a si intre Ungari'a*); eara temeiturile mele etc. etc.

Mai in scurtu, romanii se'si ia prea bine sam'a ce facu si cui au se'si dea voturile loru, pentrucá anulu 1865 se nu le fia mai fatalu decatu insusi anulu 1848; de aceea se'si deschida ochii, se infrunte orice intrige si — earasi dicemu — in casu candu aru alege, se nu'si dea voturile pana nu se voru informa fórté bine despre simtiemintele si despre caracterulu publicu alu candidatulu.

Ear' déca cumva in locu de a priimi profesiuni de credintia politica ar fi se se dea deputatorulu instructiuni cá si pana la anulu 1848, in acestu casu se'si ia alegatorii earasi sam'a pe cine voru fi insarcinandu cu compunerea instructiunii, pentruca in trecutu s'au intemplat abusuri cumplite cu instructiunile.

Sasii mai nainte de a candida incepura a tiené in tóte tieneturile conferintie private dese si binisioru cercetate. Ne vine a crede ca romanii inca voru face intocma si asié voru statori unele maesime, dupa care se aiba a se intocmi pe viitoru. Numai ceva mai multu devotamentu si abnegare de sine. — B.

Brasiovu 25 Sept. Comesulu natiunei sasesci ou datu 20 Sept. Nr. 1104, a conchiama **universitatea** natiunei pre 9 Octobre. Sasii in representanti'a sa politica nationala se potu consuatu in numele intregi natiuni, si decidera loru primita are valóre de a fi privita si respectata cá vointi'a intregi natiunei. In temporele aceste grele, oare confunda conceptele de dreptu si de adevoru cu conceptele predileptiunei si care lasa campu liberu si celoru slabi de angeru de a urmá de a valma cu torentele politice momentane, romanii cum se voru contielege? Asteptamu se vedemu ai iniciativ'a Nasaudeniloru. — Consiliulu multora e mantuintia publica! Si regiise consulta! Principiu si consecintia, cu unanima contielegere!

UNGARPA. Dupa soiri telegrafice rescriptulu pentru conchiama dietei ungueresci si manifestulu imperatescu au facutu una sensatiune estraordinaria. Magistratulu din Pest'a a luatú iniciativ'a si cá semnu de multiumita pentru rescriptu a implantatu tricolorulu nationalu pe cas'a cetatii.

Comisiune centrala de dreptu de statu. In legatura cu conchiama dietei, r. tavernicu a aflatu de lipsa a forma langa locutiinti'a regia ungueresca o comisiune centrala de dreptu de statu si unu despartimentu dietalu deose-

bitu pentru obiectulu dreptulu de statu. Sub presiedinti'a taverniculu va fi Bartal presiedinte suplenitoriu si patru consiliari de locutiintia voru fi membrii. Diurnalele magiare, anumu „Pesti Napló“ se dechiara cu mare recunosintia pentru conchiama dietei si dice, ca regimulu va aflá in natiune unu spriginu energicu si patrioticu.

Comitii supremi se afla mai toti inlocuiti. In comitatulu Aradulu e destinatu Petru Cernovits, pentru Timisiór'a s'a denumitu marele magiaru Muranyi; Bihoru, Solnocu, Carasiu si Satu-mare inca nu primira noi comiti supremi.

Nr. 7604—1865.

1—3

Publicatiune.

Fiindu ca consemnatiunile alaturate calendareloru din Brasiovu contienu aretarea gresita, ca tergulu de tótna in Brasiovu, care este a se tiené joi dupa evangelistulu Luca (18 Octomvre) se va tiené in 26—28 Octomvre, eara tergulu de vite in 24 Octomvre, asia spre rectificarea acestei gresieli se face de obste cunoscutu, cumca tergulu de tótna in anulu acesta se va tiené joi, vineri si sambata dupa evangelistulu Luca, adeca in **19, 20 si 21** Octomvre, ear' tergulu de vite in dilele premergatorie, luni, marti si mercuri adeca in **16, 17 si 18** Octomvre 1865 c. n.

Brasiovu in 13 Septemvre 1865.

Magistratulu urb. si districtualu.

CONCURSU.

Devenindu in vacantia profesura de musica vocale si instrumentale la gimnasiulu din Blasiu, se deschide concursu pentru acesta statiune cu terminu pana la 1 Octobre nou a. c. sub conditiunile urmatórie: cá concurentele:

1. Se scia bene limba romanésca celu pucinu a o vorbi.
2. Se documentese cu documente autentice cunoscenti'a de plenu a artei, ce are se o profesésca.
3. Sesi produca documente despre confesiune, servitia-le avute, si moralitatea sa.

Sembria pre anu e defipta in 500 fl. v. a. si cortelu naturale.
Blasiu 2 Septemvre 1865.

3—3

Ordinariatulu metropolitanu alu Albei-Iulia.

CONCURSU.

Devenindu in vacantia profesura de lucrari de mana femeesci la scóla de fetitie in Blasiu, se deschide concursu cu terminu pana la 1 Octobre nou a. c. sub conditiunile urmatórie: cá concurent'a:

1. Se scia bene limb'a romanésca a o vorbi si scrie, si alte limbe din patria.
2. Se documentese cu documente autentice cunoscenti'a de plenu a cusetureloru, legumaritului si fierberitului.
3. Sesi produca documente despre confesiunea catolica, servitia-le avute, progresele si moralitatea ei.

Sembria pre anu e defipta in 420 fl. v. a. si cortelu naturale.
Blasiu 2 Septemvre 1865.

3—3

Ordinariatulu metropolitanu alu Albei-Iulia.

Vendiare de aparatu de spirtu.

Unu aparatu galicu completu de spirtu de 25 de maji, folositu numai 6 luni, se vinde eftinu, acel'a se póte vedé in localulu fabrici in Sibiu, pórt'a turnulu (Burgerthor) suburbu Nr. 381 si 384, unde d. Francisou Misselbacher da informatiune mai de aprópe.

3—3

Cursurile la bursa in 25. Sept. 1865 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 12 cr. v.
Augsburg	—	—	107 „ 50 „
London	—	—	108 „ 50 „
Imprumutulu nationalu	—	—	71 „ 40 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	67 „ 65 „
Actiile banculu	—	—	779 „ — „
„ creditulu	—	—	174 „ 60 „

Obligatiile desarcinarii pamentulu in 15. Sept. 1865:
Bani 67.— — Marfa 67.75

*) Artic. III de lege din 1848 etc.